

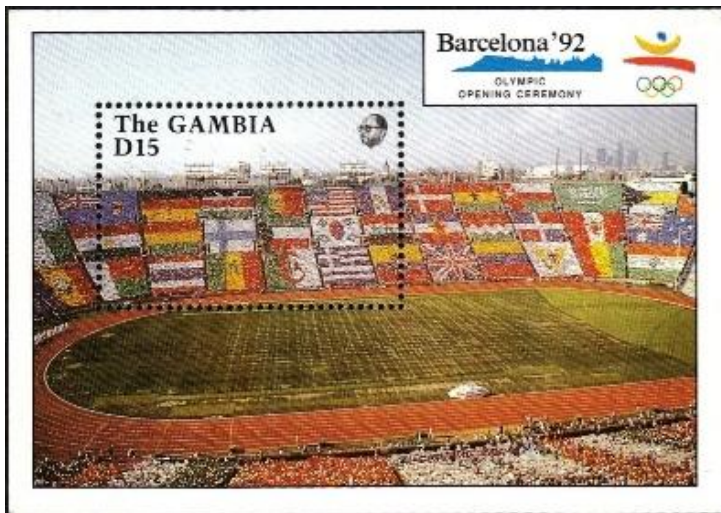
Postimerkkien arkinreunat turhia vai tärkeitä?

Valmiiksi painettuja kokoelmanlehtisarjoja saa käytettynä nykyään edullisesti esimerkiksi huutokaupoista. Näin on erityisesti Suomen postimerkkien kohdalla. Netistä on saatavissa vielä huokeampaan hintaan CD-levyllä tai muuten tiedostoja, joista voi tulostaa itselle sopivia maita ja ajanjaksoja.

Yhtenä hankaluutena esipainetuissa lehdissä ovat merkkien arkinreunakappaleet, jotka eivät mahdu merkkipaikoille. Reunat voi aina nyppiä pois, mutta tämä ei ole välttämättä järkevää. Aikaisemmin kirjoitin yleiskeräilijän palstalla samasta valinta-ongelmasta parien ja muiden ryhmien kohdalla.

Pienoisarkit pieniä kokonaisuuksia

Arkinreunojen merkitys käy selvimmin ilmi pienoisarkeissa, joissa ainakin nykyään kuva-aihe ulottuu usein arkin koko mitalle. Parhaassa tapauksessa arkki on sinällään ehyt kokonaisuus, ja samaan aikaan sen yksittäiset merkit toimivat irrallaankin itsenäisinä yksikköinä. Kokonaisuus on enemmän kuin osiensa summa, voisi sanoa.

Gambia julkaisi jo vuonna 1990 postimerkkisarjan Barcelonan vuoden 1992 kesäolympialaisten johdosta. Toinen sarjan pienoisarkeista (pienennetty) kuvaa avajaisia, ja myös Suomen lippu on näkyvissä. Postimerkki irrotettuna ilman arkinreunoja näyttäisi aika lailla erilaiselta. Suomalaisen paras saavutus kisoissa oli Mikko Kolehmainen kultamitali melonnassa.

Suomen itsenäisyyden 90-vuotispienoisarkilla ”Muistikuvia Suomesta” vuodelta 2007 on suurikokoinen Suomen lippu keskellä, ja postimerkit ovat sen molemmin puolin. Tällainen pienoisarkki sopisi aihekokoomaan hyvin ilman postimerkkejäkin. Näyttelysään-
nöistä riippuu, kannattaako irrotetun palan laittaa kilpailuluokan kokoomaan.

Päätin kauan sitten kerätä pienoisarkeista merkit vain yksittäin. Kokonaisina pienoisarkit ovat kylläkin usein helpommin saatavissa kuin sarjojen merkit erikseen. Pienoisarkin voi tietysti hajottaa, mutta siinä ei ole järkeä, jos hintaero on suuri niin kuin joskus onkin. Irtomerkkien hankkiminen on erityisen vaikeaa, kun haluaa vaihtelevalla tavalla leimattuja eikä ainakaan kulmaleimoja yläkulmiin.

Pienoisarkeja on tullut hajotettua melkoisia määriä, ja joistakin olen säästänyt ylijäämät tulevaa tarvetta varten. Poikkeuksena on Ruotsi, josta pidän pienoisarkit kokonaisina. Syynä oli alkujaan muistaakseni se, että halusin kerätä yhdeltä sivulta hammastamattomat vihkomerkit pareina. *Michelissä* nämä ovat DD-pareja ja *Facitissa* sekä *LAPEssa* BB-pareja. Myös Suomessa on muutama tällainen. Tyyli sitten levisi muihinkin ryhmiin.

kirjapainovaiheessa. Tällaisia kliseeleimoja oli saatavana joko kunkin merkin kulmaan tai sen keskelle painettuna. Jälkimmäisessä ongelmaksi tuli se, että leima ei välttämättä mahtunut kokonaan merkille.

Kuvan tapauksessa joka toinen vaakarivi meni hukkaan, ja arkin kokonaishinta laski puoleen eli 20 markkaan. Tällaisesta korjatusta arkkihinnasta käytetään termiä *korrigierte Bogenwertzudruck* eli *KBWZ*. Hukkamerkeille painettiin paksu vinoristi. Näitä ei varmaan-kaan ollut tarkoitus päästää markkinoille, mutta esimerkiksi eBayssä niitä on tarjolla koviin hintoihin.

Kliseeleimoja on monien muidenkin maiden postimerkeillä. Joissakin tapauksissa leimasta tehdään tarkoituksella puutteellinen ikään kuin se tällä tavoin vaikuttaisi oikeasti käytetyltä. Filateelisesti nämä ovat minusta

arvottomia eivätkä myöskään kelpaa kokoelmaani.

Jokainen keräilijä osaltaan päättää, säilyttääkö arkinreunakappaleet koskematta. Tai hankkiiko sellaisia alun alkaenkaan. Näyttelykokoelmaan reunakappaleet antavat vaihtelua sellaisenkin silmissä, joka itse erikoistuu pääalajikeräilyyn. Postilähetyksellä reunat antavat jotenkin filateelisen, jopa tekeleen vaikutelman. Pienoisarkit ovat oma kysymyksensä.

Julkaistu: *Filatelisti* 8/2021

Israelin postimerkissä on aikuinen oleanterikiitäjä ja lisälipukkeessa toukka oleanterinoksalla. - Itsenäisyyden 50-vuotishuhtamerkkien tilauserät 1354, 1355 ja 1356 ovat syyskuulta. - Toisessa Suomen ensimmäisistä ikimerkeistä on Lapin maakuntakukka kullero. - Kaksi koalan kuvaa Australian postimerkin arkinreunassa tarkoittavat toista lisäpainosta. - Alankomaiden merkin vieressä on lisätietoja höyryveturista kuten valmistusvuosi 1911 ja huippunopeus. Neljän merkin sarja nelilönä on Michelissä Kleinbogen eikä Block. - Postimerkit ovat vuosilta 1965, 1967, 1992, 1989 (ensimmäinen painos) ja 2005.